

TARTU ÜLIKOO
muuseum

Tartu Ülikooli muuseumi arengukava 2025-2028

TEADMISPÕHINE | KAASAV | INSPIREERIV | ARENEV

Sissejuhatus

Tartu Ülikooli muuseum on ülikooli ja ühiskonda teeninud üle kaheksa aasta (asutatud 1803). Vastavalt põhikirjale on meie ülesanne olla Eesti keskne teadusloo muuseum, mis uurib, säilitab, vahendab ja populariseerib ülikooli museaalse varamu kaudu Tartu Ülikooli ajalugu, teaduslugu, kunsti- ja haridusajalugu ning antiikkultuuri.

Muuseum koosneb kolmest osast: Tartu Ülikooli muuseumi peamaja Toomemäel toomkirikus, Tartu Ülikooli kunstimuuseum ülikooli peahoones ning Tartu tähetorn UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluvas kompleksis.

Lähtume oma tegevuses Tartu Ülikooli arengukavast. Toetame ülikooli visiooni olla üks Euroopa juhtivaid teadusülikoole, Eesti akadeemilise vaimsuse ja rahvuskultuuri keskus ning teadmismahuka majanduse kiirendi. Meil on oluline panus ülikooli rahvusteaduste, kultuuri, ajaloo ja pärandi uuringute tugevdamisel, teaduse populariseerimisel ja kaasärääkimisel ühiskonnale olulistel teemadel ning koostöösidemete arendamisel nii Tartu linnas kui ka väljaspool.

Missioon

Rahvusülikooli muuseumina kujundame arukat ühiskonda.

Visioon

Oleme sild ülikooli ja ühiskonna vahel - viime ülikoolis loodava teadmise inimesteni ning inspireerime väärtustama haridust ja haritust. Teadmispõhise maailmavaate eestkõnelejatena muudame maailma elamisväärsemaks paigaks. Oleme nähtav ja eristuv maamärk Eesti kultuuriväljal, kus igal külastajal on võimalik oma loovust arendada ning uudishimu toita.

sild ülikooli ja ühiskonna vahel
teadmispõhise maailmavaate eestkõneleja
nähtav ja eristuv maamärk kultuuriväljal

Väärtused

Teadmispõhine muuseum. Oleme teadust ja teadmisi rakendav ning ühiskonnas tutvustav muuseum. Oleme ühiskondlikult aktiivsed ja räägime kaasa aktuaalsetel teemadel.

Kaasav muuseum. Oleme oma sihtgruppe pidevalt ja sisuliselt kaasav, avatud ja koostööle pühendunud muuseum. Suhtume kõikidesse inimestesse sõbralikult ja hoolivalt.

Inspireeriv muuseum. Oleme inimesi kutsuv, kõnetav ja elamusi loov muuseum. Innustame igaüht huvituma teadustest ja muuseumide põnevast maailmast.

Arenev muuseum. Oleme nutikaid lahendusi kasutav uuendusmeelne ja algatusvõimeline ning kestliku arengu põhimõtetest lähtuv muuseum. Julgeme katsetada uusi lähenemisi ning peame oluliseks elukestvat õppimist.

teadmispõhine
kaasav
inspireeriv
arenev

Strateegilised eesmärgid

1

Muuseum on ühiskonnas nähtav teadmispõhise maailmavaate edendaja ning uute põlvkondade suunaja.

Oleme oma sihtgruppidele kasulik ja vajalik, pakkudes mitmekülgselt, huvitavat ja teaduslikult tõendatud sisu. Tugevdame oma tegevusega riiklikku õppekava ning oleme heaks partneriks uurijatele ja pärandi tõlgendajatele uute teadmiste loomisel.

2

Muuseum on kaasaegne, kasutajakeskne ja inspireeriv külastuskeskus.

Muuseum jõuab suurema hulga inimesteni, pakkudes neile mõtestatud ja tähenduslikku kogemust unikaalsete lugude kaudu. Meie näitused, programmid ja külastuskeskkond on atraktiivsed, käivad kaasas aja ja külastajate ootustega ning kõnetavad erinevate huvidega inimesi, pakkudes õppimis- ja avastamisrõõmu erinevatele sihtrühmadele.

3

Muuseum on atraktiivne tööandja, kus töötavad oma valdkonna parimad spetsialistid.

Muuseum on professionaale ligitõmbav, neid hästi hoidev ja motiveerivaid tingimusi pakkuv tööandja. Siin töötab kokkuhoidev meeskond, loodud on head võimalused pidevaks enesearenguks.

Lähiaastate prioriteedid

Ülikooli museaalse pärandi nõuetekohase säilimise tagamine

Lahenduse leidmine ülikooli museaalse pärandi hoidlate puudumisele; uus hoidla peab tagama ülikooli museaalse vara säilimise ning vastama tänapäevastele hoiustamistingimustele.

„Tartu Ülikool 400“ tähistamine

„Tartu Ülikool 400“ tähistamise muuseumipoolse kontseptsiooni koostamine, arendustööde ja rahastusallikate planeerimine, programmi ettevalmistamine.

Tartu tähetorni arendusprojekti elluviimine

Tartu tähetorni püsiekspositsiooni kontseptsiooni loomine ja teostamine, õueala kujundamine, haridusprogrammide uuendamine ning uute teenuste väljatöötamine.

Toomkiriku terviklik arendamine

Toomkiriku varemete konserveerimine, kasutajamugavuse suurendamine ja tänapäeva turvanõuetega vastavusse viimine (nt varemeteosa põrand), katuse vahetus, pööninguala lahendamine, ventilatsioon, küte, ruumide funktsionaalsuse parendamine (nt ajutiste näituste saal, Hullu teadlase kabinet, varakamber) ja uued ekspositsiooniosad koostöös partneritega.

Peamised sihtgrupid

- **Õpilased ja õpetajad**, eelkõige I-III kooliaste
- **Lastega pered**, sh tartlased, sise- ja välituristid (eelkõige Soome ja Läti turg)
- **Tartu Ülikooli kogukond**: ülikooli töötajad ja üliõpilased

Olulisemad tegevussuunad

EESMÄRK 1

Muuseum on ühiskonnas nähtav teadmispõhise maailmavaate edendaja ning uute põlvkondade suunaja.

TÄNASED TUGEVUSED

- Ainulaadne teaduskollektsioon.
- Koostöö nii Tartu Ülikooli teiste struktuuriüksustega kui ka teiste ülikoolide ja muuseumidega Eestis ja välisriikides.
- Muuseumi uurimistöö ja publikatsioonide kõrge kvaliteet.
- Uurimisteemade laiahaardelisus.
- Mitmekesine ja sihipärane haridustegevus.

TÄNASED VÄLJAKUTSED

- Ülikooli kogud vajavad miinimumnõuetele vastavaid hoidlaid, mis ei asu Tartu kalleimatel pindadel. Kogude tänased hoiutingimused ei vasta nõuetele ega taga museaalide pikaajalist säilimist.
- Ülikooli erinevate akadeemiliste üksuste ja tudengite sihipärasem kaasamine muuseumi tegevustesse.
- Näitustegevus pole alati seotud peamiste sihtrühmade ning muuseumi missiooni ja visiooniga. Kogude ja näitustegevuse seosed võiksid olla oluliselt tihedamad.
- Koostöö koolidega peaks olema aktiivsem, haridustegevustes osalejate arv on langustrendis. Vähe on tegeletud uute sihtrühmadega (nt eakad, vähelõimunud jt).
- Hullu Teadlase bränd vajab ümbermõtestamist, et see toetaks ülikooli laiemaid eesmärke ja sõnumeid.

MÕÕDIKUD AASTAKS 2028

- Muuseumikogu on digitaalselt 100% ulatuses kättesaadav.
- Pikaajalist säilimist tagavate (vähemalt miinimumtingimustele vastavate) hoidlapindade maht on 1800 m².
- Haridustegevustes osaleb 8000 inimest aastas.
- Näitusekülastuste arv on 40 000 külastust aastas, väliskülastajate osakaal on 40%.

OLULISEMAD TEGEVUSSUUNAD

1.1. Kogude **hoiustamistingimuste** muutmine tänapäeva nõuetele vastavaks; uute hoidlate leidmine või sellekohaste otsuste tegemine (vt võtmetegevused). Muuseumi **kogude kättesaadavuse** suurendamine nii füüsiliselt kui ka virtuaalselt (andmebaasis MuIS) ning nende nähtavuse suurendamine.

1.2. Tartu Ülikooli üliõpilaste ja ülikooli töötajate senisest aktiivsem sidumine muuseumi tegevustega (sh teadustöö, konverentsikülalised, rendiüritused). Ülikooli teadlaste potentsiaali ja võrgustike aktiivsem kaasamine muuseumi eesmärkide saavutamisse. **Praktikantide** süsteemsem kaasamine muuseumitöösse.

1.3. Sisukate, atraktiivsete ja valdkondadevahelist vaadet rakendavate **ajutiste näituste** loomine aktiivselt sihtrühmi kaasates. Näitused peavad vastama vähemalt ühele kolmest põhimõttest: ühiskondlik aktuaalsus, olulisus ülikoolile ja/või kogude nüüdisaegne tõlgendamine. **Teadus- ja uurimistöö** korraldamine vastavalt „Tartu Ülikool 400“ uurimisteemadele ning näituste plaanile.

1.4. **Haridustegevuste uuendamine** ja haridusruumide ajakohastamine elamusliku kogemuse tagamiseks ja kasutajate arvu suurendamiseks. Tugeva õpetajate ja **koolide võrgustiku** loomine, suurema tähelepanu pööramine Lõuna-Eesti koolidele ja turule laiemalt. Koostöös partneritega **täiskasvanuhariduse** programmide väljatöötamine ja pakkumine, elukestva õppe toetamine ning mitmekultuurilisust toetavate projektide ja tegevuste elluviimine.

1.5. **Hullu Teadlase** brändi ajakohastamine ning **peresõbraliku** muuseumi arendamine.

EESMÄRK 2

Muuseum on kaasaegne, kasutajakeskne ja inspireeriv külastuskeskus.

TÄNASED TUGEVUSED

- Ajalooline hoonestu ja unikaalne miljö ning keskne asukoht Tartu linnas.
- Lai valik programme ja sündmusi ning mitmekülgsed, eri vanuse- ja huvigruppidele suunatud näitused.
- Eestis ja rahvusvaheliselt tunnustust leidnud näitused ja ekspositsiooniarendused.
- Sobivad ruumid sündmuste (sh rendiürituste) läbiviimiseks.

TÄNASED VÄLJAKUTSED

- Ajaloolistes hoonetes tegutsemisega kaasnevad piirangud. Ruumide kasutusmugavus ei vasta tänapäeva nõuetele.
- Kogu muuseumis ei ole tagatud ligipääsetavus kõigile külastajatele, sh piiratud ligipääs erivajadustega külastajatele ja piiratud parkimisvõimalused.
- Muuseumi äriteenusid (sh ruumide rent, muuseumi pood, kohvik) pole piisavalt arendatud.
- Muuseum pole avalikkuses piisavalt nähtav ja eristuv.
- Tähetorni ekspositsioon on vananenud.
- Ruumikasutus toomkirikus pole majanduslikult mõistlik.

MÕÕDIKUD AASTAKS 2028

- Kasutajate (st sündmustel, kontsertidel, etendustel osalejad, rendiürituste kasutajad lisaks muuseumikülastajatele) arv tõuseb 53 000 kasutajani aastas.
- Külastajate rahulolu on üle 90% maksimumhindest.
- Müügitulu kasv 280 000 euronit aastas.

OLULISEMAD TEGEVUSSUUNAD

2.1. **Kvaliteetse ja kliendikeskse külastajatekonna arendamine.** Teenusedisaini põhimõtete järjepidev rakendamine, võttes arvesse külastajatekondi nii füüsilises kui ka virtuaalses ruumis. Keskkonna erilise parema esiletoomine. Külastajate rahulolu-uuringute läbiviimine.

2.2. **Kestliku muuseumi** põhimõtete juurutamine, sh keskkonnasõbralike lahenduste väljatöötamine ja rakendamine erinevates tegevussektorites. Muuseumi **ligipääsetavuse** suurendamine (sh kunstimuuseum), sh sobiliku külastuskeskkonna arendamine erivajadustega külastajatele ja muuseumitöötajate ettevalmistamine tööks erivajadustega inimestega.

2.3. Muuseumi **äriteenuste** (sh ruumide rent, muuseumi pood, kohvik) kontseptsiooni väljatöötamine, uuenduslike ärimudelite rakendamine ning sidumine muuseumi eesmärkidega.

2.4. Muuseumi **nähtavuse suurendamine** sihtgruppide hulgas ja ühiskonnas tervikuna. Muuseumi tegevuse läbimõeldud ja eesmärgipärane kommunikatsioon ning turundus, kasutades oskuslikult muutuvaid kommunikatsiooni-kanaleid, rakendades uusi tehnoloogiaid ning investeerides senisest enam muuseumi sõnumite määratlemisse ja levitamisse.

2.5. Huvi- ja sidusrühmade ning kasutajate regulaarne **kaasamine** muuseumi tegevuste ettevalmistamisse ja tagasisidestamisse.

2.6. **Toomemäe arendamine** lähtuvalt Toomemäe arengukavast, Tartu linna tegevuskavast ning muuseumi näituseplaanidest.

2.7. **Tähetorni ja toomkiriku arendamine** lähtuvalt sihtgruppide ootustest ning ülikooli ja ühiskonna vajadustest (vt võtmetegevused).

EESMÄRK 3

Muuseum on atraktiivne tööandja, kus töötavad oma valdkonna parimad spetsialistid.

TÄNASED TUGEVUSED

- Muuseumis töötavad oma ala professionaalid.
- Sõbralik, kokkuhoidev ja üksteist täiendav kollektiiv.
- Kuulumine laiemasse Tartu Ülikooli kogukonda.

TÄNASED VÄLJAKUTSED

- Töötajate koormus tegevuste mahtu arvestades on ebaühtlane.
- Organisatsioonisisene koostöö ja sisekommunikatsioon võiks olla ladusam.
- Töötajad ei saa töötajaid väärtustavat ja töö olemust arvestavat töötasu.
- Kaasaegse ja motiveeriva töökeskkonna puudujärgid, sh vananenud puhkeala, avatud kontoriga kaasnevad probleemid, tulmeruumi (museaalide ajutise hoiustamise ruumi) olukord.

MÕÕDIKUD AASTAKS 2028

- Töötajate rahulolu on vähemalt 90% maksimumhindest.
- Iga muuseumitöötaja on aastas käinud vähemalt ühel koolitusel või enesetäiendamiskursusel.
- Kõrgharidusega muuseumispetsialisti töötasu on tõusnud Tartu Ülikooli palgaastmete süsteemi järgi vähemalt 4. palgaastme miinimumini.

OLULISEMAD TEGEVUSSUUNAD

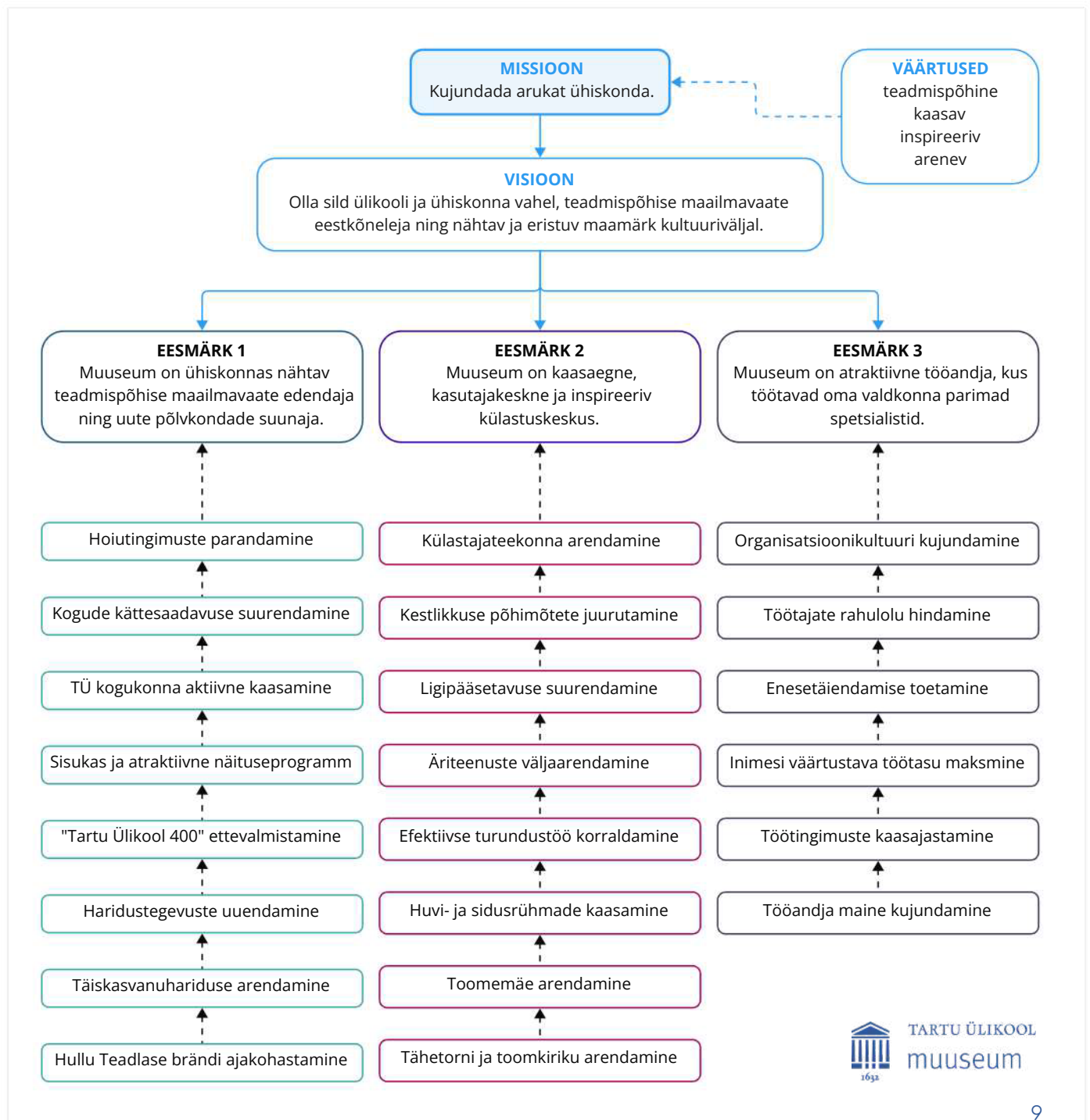
3.1. Väärtuspõhise juhtimise juurutamine. Sõbraliku, kaasava ja kriitilist mõtlemist ning arutelukultuuri toetava **organisatsioonikultuuri** teadlik ja sihipärane kujundamine. Teadlik töö muuseumi kui tööandja mainekujundusega. Töötajate **rahulolu** regulaarne hindamine, ettepanekute kogumine ja arendustegevuste elluviimine. Töötajatele **enesetäiendamise** võimaluste pakkumine ja elukestva õppe toetamine, sh sihipäraste koolituste korraldamine muuseumi arenguks olulistel teemadel. Töötajate akadeemilise kraadi omandamise võimaldamine.

3.2. Muuseumitöötajatele spetsialiste **väärtustava töötasu** maksmine, mis on konkurentsivõimeline nii muuseumivaldkonna kui ka Tartu Ülikooli võrdluses.

3.3. **Tööruumide ja töövahendite** kaasajastamine muuseumihoonetes, et luua töötajatele tänapäevased töötingimused. Lisaks töötajate puhkeruumidele on kriitilises olukorras tulme- ja näituste ettevalmistusruum, nimetatutele tuleks leida kas ajutine või püsilahendus.

Strateegiapuu

TARTU ÜLIKOOL
muuseum